

Sreda, 7. novembar 2007

Svedok Ralić

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.25 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Dobar dan svima. Izgleda da postoji neki problem sa prevodom na kanalu 4. Trebalo bi da je to engleski. Aha, sada je to u redu. Pre svega, imamo dvoje sudija. Sudija Stole trenutno nije u Hagu, očekivalo se da će stići rano jutros, ali zbog loših vremenskih prilika, sudija Stole danas nije tu. Dvojica preostalih sudija odlučili su da je u interesu pravde da nastavimo pretres ovog predmeta u skladu sa Pravilom 15 bis. Zatim jedno kratko objašnjenje, kada je reč o kasnom počinjanju sednice, danas. Pretresnom veću je potrebno vreme rano ujutro da bi se razmotrili materijali koji su primljeni u toku noći. Ja, u stvari, imam i svom kompjuteru jedan uređaj koji me budi u sred noći, ako je potrebno, ako nešto stigne, tako da stižu razni zvanični podnesci, mnogo što šta, ponekad nam je potrebno vreme i ponekad mi, zaista, iskoristimo to vreme da razmislimo o tome kako dalje postupiti i to je svakako izazvalo kašnjenje ovog jutra. Kako sam razumeo, strane imaju sugestije kako danas nastaviti i mislim da gospodin Emmerson želi da se obrati Pretresnom veću.

ADVOKAT EMMERSON: Kada je pitanje svedočenja koje je predloženo za danas, pokrenuto juče popodne, ja sam napomenuo da postoje dva odvojena pitanja koja paralelno teku. Prvo je razjašnjenje koju to tačno dokumentaciju Tužilaštvo predlaže da doda ovom svedočenju? Drugim rečima, koji su to dodatni elementi osim onih kojih su već uvršteni u spis ili predloženi za uključenje u spis, koje oni sada nameravaju da prilože? A drugo pitanje je o mehanizmu kojim bi se utvrdio lanac primopredaje, pošto smo sinoć primili jednu deklaraciju koja je vezana za lanac primopredaje u okviru Tužilaštva. Imamo ovog svedoka koji se bavi jednom fazom dokumentacije, zatim imamo drugog svedoka, sa drugom fazom dokumentacije, tako da postoji mogućnost da tu ima nekog procepa između ta dva.

SUDIJA ORIE: Da li je to u međuvremenu poslato? To je bila kopija koju smo primili juče u 7 uveče.

TUŽILAC RE: To je bila elektronska kopija. Kada smo je poslali, poslali smo direktno i kopiju Pretresnom veću i Odbrani.

SUDIJA ORIE: Nisam siguran kako to tačno funkcioniše. Gospodine sekretare, ako se nešto pošalje elektronski u neko određeno vreme ili nekog datuma, kada je podnošenje završeno u tom smislu?

(Pretresno veće i Sekretarijat se savetuju)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Sekretarijat me obavestio da je sve završeno čim se nešto primi u elektronskoj formi, mada se to možda razdeljuje tek sledećeg dana, ukoliko materijal bude primljen posle 4 popodne. Molim nastavite.

ADVOKAT EMMERSON: Ukoliko časni Sud ima strane 88 do 91, ovog dokumenta, nisam siguran da je paginacija ista i u elektronskoj formi, ali to je raspored koji izgleda ovako.

SUDIJA ORIE: To je ispred mene.

ADVOKAT EMMERSON: Koliko mi shvatamo stav Tužilaštva, dokumenti koji bi bili predloženi kroz mehanizme primopredaje, spadaju u tri kategorije. To su, ili dokumenti koji su već uvršteni u spis ili su obeleženi za identifikaciju, mnogi od njih, kroz svedočenje Bislima Zyrapija. To pokriva spisak dokumenata na strani 1 i 2. Zatim, tu je kategorija tri pojedinačna lista ili tri vrlo kratka dokumenta.

SUDIJA ORIE: Da, vidim ih.

ADVOKAT EMMERSON: To su dokumenti za koje Tužilaštvo tvrdi da su na listi 65 ter, ali koje Tužilaštvo još uvek nije predložilo za usvajanje, tako da oni nisu predloženi preko Zyrapija ili bilo kog drugog svedoka, već Tužilaštvo želi tek da izvede ova tri dokumenta. Zatim, tu je treća kategorija, tri dokumenta koji nisu na spisku po Pravilu 65 ter i koji nemaju isti sadržaj kao dokumenti koji jesu na tom spisku. Ja nisam imao priliku preko noći da sagledam da li taj drugačiji sadržaj znači da oni nešto dupliraju, u smislu da su to isti dokumenti ili da imaju slično dejstvo. Časni Sud će videti, iz materijala koji su mu poslani, da ovi materijali iz kojih se nude dokazni predmeti ili za koje se traži da budu predloženi, imaju oko 24 dokumenta ili materijala koji ukupno uključuju hiljade strana. Nije sasvim jasno da li od ovih svedoka očekuje da svedoče o onome što je u ovom materijalu i da li to treba sve da bude deo izvođenja dokaza Tužilaštva. Mi shvatamo da su to dokumenti koji su na ovom spisku i da ih nema više. Ukoliko sam to tačno razumeo, to znači da ima još šest dokumenata, osim onih koji su već uvršteni u spis ili koji su predloženi, a tri jesu i tri druga nisu po 65 ter, što odgovara na jedan deo pitanja, a nama bi bilo dragoceno da znamo na čemu smo.

SUDIJA ORIE: Sada ćemo tražiti potvrdu od gospodina Rea, da vidimo da li mehanizam primopredaje ovih dokumenata i svedoka ... da li su ovo dokumenti o kojima će ovi svedoci svedočiti?

TUŽILAC RE: Pa...

SUDIJA ORIE: To sam pročitao u izjavi koju, naravno, svedok još treba da potvrdi. Nadam se da je moje pitanje jasno.

TUŽILAC RE: Vrlo je jasno. Slažem se da je bilo interesantno putovanje tih dokumenata.

SUDIJA ORIE: Ali, to nije suština problema sa kojim smo suočeni.

TUŽILAC RE: Gledam odluku, na ekranu vidim od 15. oktobra u vezi sa gospodinom Zyrapijem. Imamo dva dokumenta. Pretresno veće je konkretno tražilo informacije u

pogledu lanca primopredaje tih dokumenata. Na te dokumente se pozivamo u jučerašnjem podnesku.

SUDIJA ORIE: Da li su oni na ovoj listi?

TUŽILAC RE: To su P130 i P234.

SUDIJA ORIE: Na spisku su. U redu.

TUŽILAC RE: Da, na spisku su. Svrha ovoga je da se obavesti Pretresno veće o lancu primopredaje.

SUDIJA ORIE: No, moje pitanje je bilo drugačije. Da li se ograničavate samo na te dokumente ili putem tih svedoka vi želite da pronađete put da se još nešto uvrsti u spis što još nije na ovom spisku? To je moje pitanje.

TUŽILAC RE: Ja ne znam ništa više osim ovog spiska.

SUDIJA ORIE: U redu. Onda mogu da shvatim da je vaš odgovor ne, ograničava se samo na ove dokumente.

TUŽILAC RE: Da, mislim da je tako, 99 posto sam siguran da je tako. Ne bih želeo da kažem 100 posto ali sam 99 posto siguran da je to sve. Gospodin Emmerson je maločas rekao da mi pokušavamo da 24 registratora uvrstimo u spis. To nije slučaj. Mi jednostavno pokušavamo da vidimo odakle su potekli oni dokumenti koji su na spisku dokaza.

SUDIJA ORIE: Razumem, ali 1 posto će svakako učiniti da gospodin Emmerson postane nervozan zbog tih 1 posto.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da „nervozan“ nije prava reč. Zabrinut sam, jer bi to značilo da Odbrana i Pretresno veće moraju sada da se bave svakim dokumentom i utvrde da li je taj materijal već bio na spisku 65 ter ili Tužilaštvo mora da traži zahtev za uvrštavanje, tako da tražim razjašnjenje. Tražio sam razjašnjenje i gospodin Re mi je jutros rekao da jedini dokumenti koji Tužilaštvo traži da se uvrste u spis, a u okviru iskaza o lancu primopredaje dokumenata su, bilo već označeni u svrhu identifikacije ili su već predloženi, kao što se navodi u prvoj koloni naloga.

SUDIJA ORIE: Oni nisu predloženi već su, u većini, već uvršteni u spis. A, sada dobijamo dodatne informacije u pogledu P130 i P234. Dobro je da saznamo te dodatne informacije, a imamo još tri dokumenta koji se predlažu, koji su na spisku 65 ter, imamo još tri dokumenta koji nisu na tom spisku, ali moramo da razmotrimo da li su isti ili gotovo isti dokumenti. I, naposljetku, ukoliko jesu, onda bi bilo lakše dozvoliti da se oni uvrste.

ADVOKAT EMMERSON: Da bude savršeno jasno, gospodin Re tvrdi da je 99 posto siguran i, ukoliko je to slučaj, mi se ne protivimo u pogledu šest dokumenata koji se navode na stranici broj 3. To su dokumenti koji su na spisku 65 ter, ali koji još uvek zvanično nisu predloženi na usvajanje putem nekog svedoka, kao i tri dokumenta za koja je tražio da se predoče, a koji nisu dosad bili navedeni u spisku 65 ter. Sad je interesantno da se zapitamo

koji je najefikasniji način da se saslušaju dokazi u pogledu lanca primopredaje dokumenata i da li je dobro da to uradimo putem nekog svedoka, a onda posle da pozovemo drugog svedoka koji bi govorio o zapleni dokumenata i koji je ovom prvom svedoku predao dokumente i da to sve ide kroz čitav niz izjava o tome šta se dešavalo u okviru Tužilaštva. Mislim, ja ću postaviti onako, naravno, kako Pretresno veće želi, ali čini mi se da bi to zaista bilo veoma komplikovano i da bi bilo najjednostavnije da se strane dogovore za koje dokumente, koji su navedeni u nalogu, na stranicama od 88 do 91, postoji dogovor u pogledu lanca primopredaje dokumenata, kako ne bismo morali da gubimo vreme ni sa jednim od ovih svedoka i da ih pozivamo da dolaze.

SUDIJA ORIE: Ti svedoci su dali izjave i ti svedoci čekaju. Gospodin Rajić čeka da svedoči i ja delimično oklevam da ga vratim i kažem da će strane sada otpočeti pregovore u pogledu nečega što se lako može razrešiti. Ali, mi sad imamo svedoka koji čeka da uđe u sudnicu, pa, ne znam da li imate problema da se njegov iskaz usvoji u okviru Pravila . . .

ADVOKAT EMMERSON: Imamo problema sa izjavom onako kako sada izgleda, bilo da se radi na osnovu Pravila 92 bis ili 92 ter.

SUDIJA ORIE: Da li biste onda to mogli da rešite time što bi se izjava redigovala? Da li se radi o velikim ili manjim delovima izjave koju treba redigovati?

ADVOKAT EMMERSON: Jedan od razloga zašto sam ovome pristupio na ovaj način je to što sam svestan činjenice da bi najjednostavnije bilo da uzmemo šta je on rekao i šta bi drugi rekli i da onda na osnovu toga postignemo sporazum u pogledu materijala. Mi smo Tužilaštvo prošle nedelje obavestili da bi trebalo razrešiti pitanje dokaznih predmeta i, da možda ne bi bilo potrebno da se ovi svedoci dovode. Ja sam zabrinut zato što smo se sada našli u situaciji da je dostavljen podnesak preko noći, kako bi se razjasnio taj materijal, a sada smo, sutradan, u sudnici i imamo svedoka koji je ovde spreman da svedoči, a da nismo imali mogućnost da razrešimo pitanje u pogledu izjave po Pravilu 92 ter.

SUDIJA ORIE: Pretresno veće bi, ipak, onda želelo, radije da saslušamo svedoka, a ne da posvetimo celo jutro pregovorima između strana i da se naposletku nikakav sporazum ne postigne među stranama. Pa, gospodine Re, želeo bih da čujem kakav je bio vaš odgovor na sugestiju gospodina Emmersona?

TUŽILAC RE: Ja sam prepušten vama i, svakako, primam k znanju ono što ste rekli da je svedok tu i ne vidim u čemu bi bilo spora u pogledu njegove izjave po Pravilu 92 ter.

SUDIJA ORIE: Ali, gospodin Emmerson mi kaže da ima problem. Jer, pretpostavljam, da gospodin Emmerson nama ne kaže da nema problema.

ADVOKAT EMMERSON: Nema nikakve misterije. On govori o tome što se desilo kad je reč o koferu sa dokumentima. Međutim, od njega se traži da opiše sadržaj dokumenata i da analizira materijal kojim je raspolagao Resor državne bezbednosti. A, budući da sada znamo na šta Tužilaštvo namerava da se poziva, ja ne bih želeo da se nađem u situaciji da njegov se iskaz predočava putem izjave 92 ter.

SUDIJA ORIE: Ja nisam pokušao da sada uporedim dokumente koji su navedeni u aneksu izjave i da vidimo da li ti dokumenti potpadaju ili ne pod ono o čemu on govori, da li je to opšti opis dokumenata i koji su ti dokumenti koji se navode na spisku. Vi kažete da ste sada prepušteni nama da donesemo odluku. To je tačno.

(Pretrlesno veće se savetuje)

ADVOKAT EMMERSON: Pre nego što odgovorite, palo mi je na pamet jedno praktično rešenje, a to je da imamo ranije pauzu i da onda Odbrana sedne sa Tužilaštvom i utvrdi koji pasusi izjave su pasusi koje treba redigovati, pa da vidimo da li se na taj način izjava može usvojiti. Možda bi to bio najjednostavniji način.

SUDIJA ORIE: I meni je slično palo na pamet. Upravo sam sa sudijom Heopfelom razgovarao o tome da bi možda najpraktičnije bilo da vam damo 40 do 45 minuta, jedan sat da utvrdite da li možete postići sporazum. Ukoliko da, onda ćemo vam dati još vremena da to napišete na listu hartije, ako ne, uvešćemo svedoka koji čeka i mislim da je jedna od stvari koju treba da uradimo, u ovom trenutku, da kažemo svedoku kakva je trenutna situacija. No, pre nego što to učinimo, ima još nekoliko stvari. Znači, strane će tokom ranije pauze moći da utvrde da li je moguće postići sporazum i onda ćete obavestiti Pretresno veće nakon tog razgovora. Ukoliko je odgovor pozitivan, najverovatnije ćemo vam dati više vremena da to razradite. Ako je odgovor negativan, onda ćemo početi sa svedočenjem svedoka koji očekuje da uđe u sudnicu.

TUŽILAC RE: Samo mala ispravka u odnosu na ono što sam maločas rekao.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Rekao sam da ima dva dokumenta na tom spisku, a zapravo ih ima tri. P130. 225 i 234.

SUDIJA ORIE: Da, naravno. Ali oni su na spisku. Mislim da problem nije sa onima koji su na spisku. No, ostavimo to sad po strani. Još dve stvari. Rečeno mi je, gospodine Emmerson, da ste želeli da budete bolje obavešteni o rasporedu svedočenja svedoka ove nedelje. Tako mi je rečeno ... samo trenutak.

(Pretrlesno veće i pravni referent se savetuju)

SUDIJA ORIE: Da kažem to na sledeći način. ... da svi znamo kako ćemo raditi ove nedelje. Imamo svedoka za danas i sada znamo da će možda svedočiti, ili možda neće. Objasnićemo mu situaciju za trenutak. Nakon toga, pređimo na privatnu sednicu, jer ne znam tačno za koje svedoke će još biti potrebne zaštitne mere.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Sada, kada smo ponovo na otvorenoj sednici, želeo bih da objasnim zašto smo bili na privatnoj sednici, odnosno zašto smo razgovarali o rasporedu ovih svedoka i zašto to sve nije sigurno i da li će ovi svedoci uopšte da dođu ovde ili ne, da li će strana koja zove svedoke da traži zaštitne mere, jer smo bili veoma oprezni i zbog toga smo želeli da budemo na privatnoj sednici. Kada je reč o konferencijskoj video vezi, pošto imamo više od jednog takvog svedočenja u planu, najblaže rečeno, sa tim ćemo se baviti posle pauze. Ali, pre pauze želeo bih prvo da saopštim dve odluke i želeo bih da svedok bude pozvan u sudnicu, kako bismo mogli ukratko da mu objasnimo trenutnu situaciju. Prva odluka je odluka o zahtevu Tužilaštva o predloženom svedoku Fredu Abrahamsu. Ovo je odluka o zahtevu Tužilaštva od 5. novembra 2007. da se sasluša svedočenje Freda Abrahamsa putem video konferencijske veze, 12. novembra ili, umesto toga, da se svedok sasluša uživo, u Hagu 19. novembra. Da, dobio sam i francuski prevod na engleskom kanalu, ali francuski prevod...

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Ne, ne, izvinjavam se.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Francuski prevod, tu su poslednje reči koje sam ja izgovorio su bile, „ili umesto toga da se sasluša uživo, u Hagu 19. novembra“, što će reći, dva sudska dana posle zakazanog zaključenja izvođenja dokaza od strane Tužilaštva.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Juče nas je Tužilaštvo obavestilo da Abrahams, u stvari, ne bi mogao da svedoči u Hagu, sve do 20. novembra, što je tri dana posle zakazanog zaključenja izvođenja dokaza i datuma koji smo izdvojili za argumentaciju po Pravilu 98 bis. Dve mogućnosti koje je Tužilaštvo predložilo Pretresnom veću, zahtevaju da se pokaže neki valjani razlog. To je, s toga, što je uobičajeni temelj za odobravanje svedočenja putem video konferencijske veze nije pokazan u slučaju Abrahamsa. Valjani razlog mora, takođe, da bude pokazan, ukoliko Pretresno veće treba da produži vreme za izvođenje dokaza Tužilaštva tri sudska dana posle zakazanog datuma za zaključenje. Ni u jednom pogledu Tužilaštvo nije u svom zahtevu pokazalo valjani razlog. Po mišljenju Pretresnog veća, valjani razlog bio bi da je Tužilaštvo pokazalo da je Abrahams izuzetno važan svedok za Tužilaštvo, čije svedočenje nije moglo da bude zakazano za raniju fazu predmeta. S obzirom na ovo, Pretresno veće je razmotrilo sadržaj predloženog svedočenja Abrahamsa po Pravilu 92 ter, koji je priložen uz zahtev Tužilaštva. Pretresno veće je utvrdilo da predloženo svedočenje gospodina Abrahamsa ima malu ili nikakvu dokaznu vrednost ili da nije prihvatljivo na osnovu predrasuda. To znači da Abrahams ne spada u kategoriju izuzetno važnih svedoka za Tužilaštvo. U objašnjenju ovog zaključka Pretresno veće ne smatra da je nužno da prođe kroz svaki pasus Abrahamsove izjave, već će se samo pozvati na određenu grupu pasusa koji ilustruju probleme na koje smo napravili aluziju maločas. Pasusi 1. do 23. izjave predstavljaju informacije o kontekstu i ne doprinose predmetu ni u kom smislu. Pasusi 24, 50, 53, 58, 65 i 67, pa zaključno sa 69, ove izjave, sadrže zaključke svedoka u pogledu nekih pravnih pitanja i opštih činjenica od pravnog značaja, što je zadatak samog Pretresnog veća da utvrdi u ovom predmetu. Ovakva mišljenja ne predstavljaju odgovarajuće svedočenje svedoka koji će svedočiti o činjenicama. Zadatak Tužilaštva jeste da odabere svedoke koji svedoče o činjenicama i koji su po pravilu u

možnosti da Pretresnom veću izlože svoja neposredna iskustva o delima i okolnostima navedenim u Optužnici, kako bi omogućili Pretresnom veću da donese sopstvene zaključke. Gospodin Abrahams nije takav svedok. Pretresno veće je pozvalo strane da se uzdrže od pozivanja svedoka koji rezimiraju i tražilo od Tužilaštva da se u što manjoj meri oslanja na svedočenja koja sadrže mišljenje. Brojni drugi pasusi u predloženom svedočenju po Pravilu 92 ter, a samim tim i mnoge druge tvrdnje koje bismo, verovatno, čuli od gospodina Abrahamsa, ukoliko bi on bio pozvan da svedoči uživo irelevantni su, ili često uopšte ne navode izvor, ili predstavljaju mišljenja istoričara, ili stručnjaka za političke nauke, što Abrahams nije, ili pak, lične spekulacije koje su potpuno neupotrebljive, ili, pak, neke tvrdnje u vezi sa činjenicama za koje je Pretresno veće primilo bolje dokaze i čulo bolje svedočenje od drugih svedoka ili iz drugih dokumenata. Nemamo nameru da ne ukažemo dužno poštovanje ovome svedoku koji je, očigledno, visoko kvalifikovan i uspešan istraživač koji se bavi pitanjima ljudskih prava. Naprotiv, krivo je Tužilaštvo, jer je pokušalo da zakaže svedočenje ovakvog svedoka u ovakvoj kasnoj fazi predmeta. Tužilaštvo, stoga, nije pokazalo valjane razloge za pravni lek koji traži i, iz tog razloga, mi smo odlučili da odbijemo ovaj zahtev. Time se zaključuje ova odluka Pretresnog veća. Zatim bih želeo da saopštim i sledeću odluku o zahtevu Tužilaštva, da svedočenje svedoka 56 bude obelodanjeno, odnosno bude dostupno javnosti, uz redigovanje. Dana 18. jula 2007. svedok 56 svedočio je pred Pretresnim većem putem video konferencijske veze. Svedok 56 svedočio je na privatnoj sednici. Dana 31. avgusta 2007. Tužilaštvo je tražilo od Pretresnog veća da naloži da svedočenje svedoka 56 postane dostupno javnosti uz određeno predloženo redigovanje njegove izjave. Dana 10. septembra 2007. Odbrana gospodina Balaja tražila je od Pretresnog veća da odbije ovaj zahtev, tvrdeći da prvo treba razrešiti pitanje prihvatljivosti svedočenja svedoka 56, a da se tek potom status svedočenja svedoka 56, takođe, razreši. Tim Odbrane gospodina Balaja, takođe je tvrdio da se postavlja pitanje da li se svedočenje svedoka 56 može, u dovoljnoj meri redigovati, kako bi se sprečilo otkrivanje njegovog identiteta. S obzirom na prirodu svedočenja svedoka 56, Pretresno veće slaže se sa timom Odbrane gospodina Balaja, da svedočenje svedoka 56 ne može biti u dovoljnoj meri redigovano, kako bi se sprečilo otkrivanje njegovog identiteta. Stoga se zahtev Tužilaštva odbija. Pretresno veće odobriće stranama pet minuta da izlože usmene podneske u vezi sa prihvatljivošću svedočenja svedoka 56 u četvrtak, 8. novembra 2007. ukoliko strane to žele. Ukoliko strane očekuju da će im biti potrebno više od pet minuta, onda ih pozivamo da podnesu pisane podneske, najduže do pet strana, do 5 časova popodne 12. novembra 2007. godine. Time se zaključuje odluka Pretresnog veća. Izvolite, gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ukoliko mogu u vezi sa tim pitanjem. Moramo da malo redigujemo pisani podnesak koji smo pripremili u tom smislu.

SUDIJA ORIE: Da, naravno, mi smo već primili to.

ADVOKAT GUY-SMITH: U vezi sa pitanjem prihvatljivosti, pošto nismo ništa čuli, pripremamo jedan podnesak, ali ćemo morati nešto da promenimo.

SUDIJA ORIE: U stvari, u ranijem podnesku, vi ste rekli da bi strane trebalo da budu pozvane da podnesu dalje podneske. U ovom trenutku nismo vas pozvali da to uradite, ali vam pružamo priliku da to uradite. Naravno, vi ste kao strane uvek slobodni da date podneske, a ako treba da redigujete neki podnesak koji ste već pripremili, onda ćemo mi to pregledati u konačnoj verziji.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT GUY-SMITH: Mi smo već spremni da to podnesemo, ali ćemo sada ipak sačekati.

SUDIJA ORIE: Dobro. Onda bih želeo samo da objasnim svedoku kakva je trenutna situacija.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Dobar jutro, gospodine Raliću.

SVEDOK RALIĆ: Dobro jutro.

SUDIJA ORIE: Gospodine Raliću, mora da je neprijatno, možete li da me čujete?

SVEDOK RALIĆ: Da. Mogu.

SVEDOK RALIĆ: Mora da je neprijatno da se sedi u jednoj skućenoj prostoriji gde čekate duže od sat vremena, a očekujete da vas pozovu u 9 sati da svedočite. Onda je, možda, još manje prijatno, ako vas dovedu u sudnicu, i tek što ste prešli preko praga opet vas izvedu napolje. Pretresno veće vam se izvinjava zbog toga. Gospodine Raliću, želeo bih da vam objasnim kakva je trenutno situacija. Vas je Tužilaštvo pozvalo kao svedoka, a Pretresno veće je pročitalo izjavu koju ste ranije dali. Vaše svedočenje odnosilo bi se na lanac primopredaje dokumenata, kada ste ih primili, gde ste ih odneli i tako dalje. Možda shvatate da, kako bismo stekli kompletnu sliku, moramo da čujemo razna svedočenja i od drugih ljudi koji možda znaju i više od toga ili od osoba koje su možda bile prisutne kada su ti dokumenti zaplenjeni ili imaju informacije o nekim drugim delovima tog lanca primopredaje i prenošenja ovih dokumenata. Strane u sporu sugerisale su Pretresnom veću da možda postoji mogućnost da ovi svedoci neće biti u mogućnosti da dođu u Hag i da se svedoče, ali stranama je potrebno malo više vremena da rasprave da li mogu da postignu dogovor o ovim pitanjima. Do jutros nije bilo sasvim jasno koji bi dokumenti bili pokriveni takvim svedočenjem, a strane u sporu su, izgleda, spremne da dalje raspravljaju o postizanju dogovora oko toga. Pod tim okolnostima, Pretresno veće odobrilo je stranama u sporu sledećih sat vremena da dalje rasprave da li možemo da izbegnemo situaciju u kojoj ljudi putuju u Hag, ukoliko postoji neka druga mogućnost, koja bi bila ekonomičnija, kako u pogledu vremena, tako i u pogledu novca. Gospodine Raliću, ova situacija vas pogađa, jer ste vi već doputovali u Hag. Međutim, uprkos tome, Pretresno veće bi htelo da vas zamoli da se strpite tokom sledećih sat vremena. Ukoliko se strane u postupku ne dogovore, u tolikoj meri da Pretresno veće može da bude sigurno da će biti postignut neki konačni dogovor, onda ćemo saslušati vaše svedočenje. Međutim, ukoliko strane u postupku, otprilike, u roku od sat vremena od ovog trenutka, kažu Pretresnom veću da postoji dobar temelj da postizanje dogovora, onda neće biti potrebe da čujemo vaše svedočenje. To ne znači da informacije koje vi možete da ponudite u takvim okolnostima ne bi bile ni od kakve koristi. Naprotiv, te informacije će svakako biti uključene u razgovore između strana u postupku koje pokušavaju da se dogovore o svim ovim pitanjima i o pitanjima na koje se odnosi vaša izjava. Zato bih vas ja zamolio da budete još malo strpljivi, još jedan sat i, u zavisnosti od toga šta strane u postupku mogu da postignu, znaćemo da li postoji potreba da čujemo vaše svedočenje, ili ne. Ukoliko takva potreba ne postoji, onda je naravno šteta što ste proveli svoje dragoceno vreme putujući u Hag i, naravno,

u smislu da ste morali psihički da se pripremite za svedočenje. Ali, s obzirom na okolnosti, Pretresno veće će u tom slučaju, na žalost, morati da odluči da je ekonomičnije, i u pogledu vremena i novca, da se od toga odustane i u tom slučaju bismo vas zamolili za razumevanje takve odluke. Stoga vas molimo da budete još malo strpljivi. Sada možete sa sudskim poslužiteljem da izađete iz sudnice. Nadam se da su vas poslužili sa dovoljno kafe i da se lepo odnose prema vama. Hoćete li, molim vas, sada poći sa sudskim poslužiteljem.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Sada bih molio da, za trenutak samo, ponovo pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, vidim da ste već na nogama.

TUŽILAC RE: Samo ću tražiti razjašnjenje u vezi sa vašom odlukom, koju ste doneli pre nekoliko trenutaka, sa svedokom 56 i pet minuta koje strane u postupku imaju da se obrate Pretresnom veću u vezi sa onim što je ovde opisano kao „prihvatljivost“ njegove izjave. Samo bih želeo da tražim razjašnjenje, da li Pretresno veće misli na težinu ...

SUDIJA ORIE: Ne, koliko se ja sećam, ispravite me ako grešim, u pitanju je svečana izjava. Svedok nije na kraju uspeo da izgovori reči, mada sam ja pokušao da ga navedem da izgovori te reči. On je rekao mnogo stvari. Koje su posledice, kad je reči o prihvatljivosti svedočenja, posle takvog početka, to je ono što je prvo pitanje. A, zatim, ukoliko bi strane u postupku rekle nešto o doslednosti ili nedoslednosti, to je pitanje o kome bi strane mogle da se spore ili da osporavaju prihvatljivost ili težinu. Naravno, Pretresno veće će, kao i uvek, pažljivo pogledati svedočenje da vidi u kojoj meri je pouzdano i dosledno, ali, takođe pretpostavljam da bi jedna od strana u postupku mogla da tvrdi da, pod određenim okolnostima, pitanja koja se obično odnose na pouzdanost, verodostojnost i doslednost mogu da budu takva da se i prihvatljivost dovodi u pitanje.

TUŽILAC RE: Jedino pitanje koje ja imam je to da je ovo svedočenje već u zapisniku. Onda se pitam da li vi ... može li mu se dati određena težina, pošto je već u zapisniku, ili ne.

SUDIJA ORIE: Da. Već je u zapisniku, ali strane u postupku bi mogle da tvrde ... ukoliko bi se svedok pojavio ovde i ukoliko bih ja pitao da on navedene svoje ime, a on dâ datum rođenja, ako ga ja onda pitam da li je on rođen u određenom mestu, a on mi odgovori da je rođen na Severnom polu i za to ne bi dao nikakvu odgovarajuće objašnjenje, onda bismo možda došli do određenog trenutka kada bismo rekli, iako su njegovi odgovori na pitanja ušli u zapisnik, da li se to zove zanemarivanjem ili se može reći da to ne može da bude prihvaćeno ... jer reči koje određena osoba izgovori, koja očigledno ne može da posluži kao svedočenje, onda bismo morali da razmislimo o tome da li se tu postavlja to pitanje prihvatljivosti. Ako bi

svedok odgovarao na pitanja, na način koji mi možda uvek ne očekujemo da on odgovori ili nekad nije potpuno dosledan u svakom pogledu, onda naravno to ne bi odmah navodilo na zaključak da se postavlja pitanje o prihvatljivosti takvog svedočenja, već bi se odnosilo na težinu. Sada gde tačno treba da se povuče ta linija, to je pitanje za koje verujem da bi strane u postupku želele da se time pozabave u tih pet minuta ili u pisanim podnescima.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mislim da treba da se uredsredimo na pitanja vezana za ovog konkretnog svedoka u ovoj situaciji i da li, u svrhu prihvatljivosti, nešto treba da se izostavi iz zapisnika, ili, da li je sasvim u redu da to bude deo sudskog zapisnika. Mislim da se time možemo pozabaviti u podnescima.

SUDIJA ORIE: Da, to je tehničko pitanje. Naravno, Pretresno veće se zanima za suštinu, u prvom redu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da, naravno, i mi se bavimo suštinom, ali pošto je postavljeno tehničko pitanje, želim da odgovorim na to.

SUDIJA ORIE: Da. Pretresno veće želi da čuje to od vas, usmeno ili pismeno, a sada predlažem da napravimo pauzu do 11 i 30. Da li će to biti dovoljno vremena? Da Onda ćemo napraviti pauzu do 11.30 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pitam se kako bi bilo najbolje da postupimo. Ja ću učiniti sledeće: Jedan od sudskih savetnika je obavestio sudije o tome šta je njemu bilo rečeno kakvo je stanje stvari, pa ću ja pokušati sada da rezimiram, pa ako želite nešto da dodate ili, ukoliko ima nečeg netačnog, Pretresno veće bi želelo da čuje mišljenje strana. Pretresno veće je obavешteno, putem sudskog savetnika, da su strane postigle sporazum u pogledu dokaza o lancu primopredaje, te da stoga neće biti potrebno saslušati iskaz u sudnici. To je prvo. Da li je to tačno?

ADVOKAT EMMERSON: To je tačno, no, kako ne bi bilo kakve sumnje, mogu li Pretresnom veću da dostavim primerak rezultata našeg sporazuma.

SUDIJA ORIE: Molim poslužitelja da. . . Pogledaću. Daću jedan primerak i Sekretarijatu. To je list hartije formata A-4, na vrhu piše „Lanac primopredaje“. Navodi se 10 stavki. Gospodine Re, to je, takođe, dokument koji ste imali na umu?

TUŽILAC RE: Da, to je principijelna saglasnost. Ja mislim da gospodin Emerson ne traži da se to uvrsti u spis. Mi ćemo to bolje uobličiti, napisati zaglavlje i priložiti aneks. Ima u tom dokumentu još par štamparskih grešaka.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Ali to je principijelna saglasnost.

SUDIJA ORIE: Dakle, to je sporazum. No, to ne ulazi u spis. Pretresno veće će sačekati dalje argumente strana. Ukoliko otpočne neka nova rasprava među stranama, Pretresno veće će očekivati od strana da se pridržavaju odluke koju će Pretresno veće doneti u tom smislu.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da neće doći do izmene našeg stava. To bih želeo da kažem, a pod dva, kako bi bilo savršeno jasno za zapisnik, šta su te stavke od 1 do 10. To je sažetak iskaza koji bi Tužilaštvo dobilo od svedoka. Odbrana ne može, iz očiglednih razloga, da potvrdi tačnost tih informacija, niti da ospori. Tako to je osnov. To je rezime svedočenja koje bismo morali u protivnom da saslušamo u sudnici. Znači, to je predmet našeg sporazuma. No, ponavljam, Odbrana ne može da ospori šta tu piše. Ni jedna strana ne očekuje da će biti nekih drugih izmena u dokumentu, osim ispravki štamparskih grešaka i kako je to uobličeno, formalno gledano.

SUDIJA ORIE: Ono na šta se odnosi dokument, nalazi se u aneksu A, ali to još uvek nismo dobili.

ADVOKAT EMMERSON: U aneksu A se navodi 20 dokumenata koji su navedeni na stranicama 88 do 91 jučerašnjeg podneska. I, aneks je naslovljen u podnesku „Dokumenti sa spiska Tužilaštva po Pravilu 65 ter, koji potiču iz 24 registratora, koje su dobili od BIA u novembru 2005“.

SUDIJA ORIE: Samo trenutak da to pogledam. Jutros smo razgovarali o spisku u kome se navodi tri podgrupe dokumenata. Jedan je sa spiska 65 ter i to su, dokument koji je ili uveden u spis ili je označen u svrhu identifikacije. Zatim imamo tri dokumenta sa spiska 65 ter koji još uvek nisu uvršteni, a koji su, koliko shvatam, navedeni u aneksu A, a treća vrsta dokumenata su tri dokumenta koja su slični, ali kao da ne pronalazim. . .

ADVOKAT EMMERSON: Da, tu su, oni su navedeni među 20 dokumenata na koje se poziva, što znači da se Odbrana odriče prigovora da se oni uvrste na spisak po 65 ter. Stoga, svaki na koji smo vam skrenuli pažnju jutros je naveden na relevantnim stranicama podneska i nalaze se u aneksu A.

SUDIJA ORIE: Samo sekund.

ADVOKAT GUY-SMITH: Kako bi sve bilo jasno. Ukupno ima 20 dokumenata, 14 dokumenata već su, znači, uvršteni, a ima tri koja su na spisku 65 ter, ta tri nisu. Dakle 14 plus 3, plus 3.

SUDIJA ORIE: Dobro, dobićemo spisak, ukupno ima 20 dokumenata na spisku. Znači, strane će raditi na temelju ovog dokumenata, a ukoliko, u pogledu nekih minornih pitanja, strane počnu da se spore, premda ne očekujem da će to biti slučaj... Sve strane, znači, sva tri tima Odbrane, zar ne, gospodine Guy-Smith i gospodine Troop? Vidim da gospodin Troop klima potvrdno glavom, a i gospodin Guy-Smith se slaže sa tim, takođe, kao i Tužilaštvo, sve strane prihvataju da će Veće utvrditi u čemu se konkretno sastojao sporazum.

ADVOKAT EMMERSON: Kako bi bilo jasno, nema nikakvog spora, mi smo ovo rešili u duhu saradnje. Želite li da nastavite?

SUDIJA ORIE: Samo trenutak.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, želite li još nešto reći?

ADVOKAT EMMERSON: Ne u vezi sa tim.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, želite li vi nešto da kažete? Ne. Nastaviću. Reći ću vam koje je još informacije Pretresno veće primilo, pa ćemo videti da li je to tačno ili ne. No, moramo da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Pošto smo ponovo na otvorenoj sednici, tokom privatne sednice Pretresno veće je saopštilo odluku i odobrilo zahtev Tužilaštva da se sasluša svedočenje svedoka 23 putem video konferencijske veze, a razlozi će biti naknadno saopšteni. Poslednja stvar koju bih želeo da uradimo je da objasnim svedoku koji celo pre podne čeka da, nažalost po njega, a naravno, na svu sreću po Pretresno veće, ne mora da svedoči. Gospodine Re, ima li bilo šta?

TUŽILAC RE: To je sasvim u redu, samo da ja iskoristim vreme. Ima nekoliko rezimea, izuzetnih rezimea? Da li, možda, imamo vremena da ih pročitamo radi zapisnika?

SUDIJA ORIE: Za sutra nemamo svedoka, zar ne?

TUŽILAC RE: Ne.

SUDIJA ORIE: Onda bi Pretresno veće radije iskoristilo sutrašnji dan za ta pitanja, a ne danas.

TUŽILAC RE: Pa, prilično je dosadno da se to sve sasluša.

SUDIJA ORIE: Dosadno ili ne, moramo da organizujemo svoj rad na takav način da možemo da idemo u korak sa razvojem situacije. Gospodine Raliću, ranije sam vas danas obavestio da traje rasprava između strana u postupku koje pokušavaju da postignu dogovor o lancu primopredaje dokumenata. Strane u postupku su, donekle, već podnele neke od tih dokumenata i oni su uvršćeni u spis. Nažalost po vas, strane u postupku su postigle dogovor. To je naravno veoma povoljno za Pretresno veće, jer nam štedi vreme, kao i novac. Ja kažem „nažalost po vas“, jer ste vi već potrošili svoje vreme na to da doputujete u Hag. Mislim da ću zbog toga govoriti u ime strana u postupku, ako kažem da, da su oni mogli da izbegnu ovu situaciju, vi ste možda mogli i da ne doputujete u Hag, oni bi svakako učinili tako nešto u nekoj ranijoj fazi da je to bilo moguće i ne bi vas uznemiravali na taj način da vi putujete u Hag. Međutim, bez obzira na to, nama ne bi bilo ni od kakve svrhe da sada slušamo vaš iskaz, ali veravam vas da su informacije koje ste dali u svojoj izjavi iskorišćene da bi se

postigao ovaj dogovor. Video sam da se pozivaju na vašu izjavu, tako da vas molim da ne steknete utisak da ono što ste ranije rekli Tužilaštvu u svojoj izjavi, da se ispostavilo, da to nije od koristi. Međutim, uprkos tome, vaše svedočenje nije potrebno. Ja bih vam zahvalio više nego što je to uobičajeno, što ste došli u Hag, gde se ispostavilo da nije potrebno da svedočite i, nadam se, da ćete uskoro da se vratite kući i da ćete bezbedno putovati. Hvala vam.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Da li ima drugih pitanja koja treba pokrenuti u ovom trenutku? Nema drugih. Ako je tako, onda ćemo za danas završiti do sutra, u četvrtak, 8. novembra, u 2 i 15, u sudnici broj II. Ne, izvinjavam se, sudnici broj III. Hvala gospodine sekretaru što ste me opomenuli.

Sednica je završena u 12.35. Hrvatske vojske
Nastavlja se u četvrtak 8. novembra u 9.00 h

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje